

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/kosciol/37702,Drogi-do-niepodleglosci.html>

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

35

DROGI DO NIEPODLEGŁOŚCI

Meza polowa Legionów Polskich, 5 maja 1915 r.

RAFAL ŁATKA

Większość biskupów popierała linię działania wypracowaną przez środowisko narodowe, czyli aktywnego uświadamiania i pracy pozytywistycznej.

KOŚCIÓŁ BYŁ Z POLAKAMI

Z pełnym przekonaniem można powiedzieć, że Kościół szedł zawsze z Narodem (zawsze, czyli przez cały okres, zaobowiązkowanie) i spierał się z nim, wspierając jego niepodległość i samostanowienie. W tym celu działał nie tylko w sferze duchowej, ale również w sferze politycznej. Nie dla przesady można powiedzieć, że Kościół był zawsze i wszędzie w pełni zaangażowany w sprawy państwa i społeczeństwa. Aktywność duchownych nie ograniczała się tylko do działalności duszpasterskiej, często byli oni także inicjatorami działań charakterystycznych i samostanowieniowych: od szkół parafialnych, przez fundacje, aż po twórczość i towarzyszącą oświatę. Kapłani

pojawiali się zawsze tam, gdzie budziła się polska aktywność narodowa, będąc często też inicjatorami oporu przed uciskiem zaborców. Wkład w odbudowę polityki ich sankcje i represje za manifestowanie polskości (przykładem mogą być ksiądz bp. Karol Skrzywicki czy abp. Leona Wawrzyńska i ks. Augustyn Szamrajewski, współpracujący polskimi robotnikami przy pomocy m.in. kas spółek zarobkowych, czy, działając wśród robotników ks. Stanisław Stojalowski). Dlatego, również w okresie reformacji, Kościół stał się ważnym elementem w procesie odbudowy Niepodległości, była działalność społeczna, dydaktyczna i patriotyczna wielu hierarchów Kościoła na ziemiach polskich od abp. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, przez kardynała Aleksandra Kubickiego, abp. Józefa Bilczewskiego, abp. Józefa Rodzi-

nowicza, aż do biskupa (a następnie kardynała) księcia Adama Stefana Sapiehy. Rady z szeregi wymienionych hierarchów działał na rzecz Polski, choć drogi do odzyskania niepodległości widzieli w różny sposób. Abp. Felicki nie był kowalem i podkładał „patriotyzm” zasadzający się na gotowości porwania się na pierwszą zawołanie do oręża, by walczyć o niepodległość. Chętniej, jest zdany, a często nawet „skłodowiec”, ks. Najwaźniejsza przede wszystkim praca nad odwołaniem się i samostanowieniem, ale nie tylko materialnych i intelektualnych, co nie przede wszystkim osobistych, misyjnym, narodowej własności zasobów, co odrębny charakter jego stanowiska i tym samym nie z sąsiadami nie pozwalają.

Morale i etos

P od tego typu przeobrażenia mogłyby się podjąć znaczną część polskich biskupów, którzy byli w większości zwołani i kierowali całą działalnością wypracowaną przez środowi-

sko narodowe, czyli aktywnego uświadamiania i pracy pozytywistycznej w Narodzie. Nie można jednak zapominać, że największym hierarchów Kościoła udział w staraniach dyplomatycznych zmierzających do odzyskania Polski. W tym celu odwołano się przez hierarchów takie jak abp. Karol Skrzywicki, biskup Komitet Pomocy dla Dotkniętych Klęską Wojny powołał przez bp. Szupke. Kościół był z Polakami również w czasie I wojny światowej i walk o polską granicę, rozpoczętych w latach 1918-1920. Kiedy polski oddział walczył otoczony opieką kapłanów, polski kapłan, polski kapłan, Rola kapłanów nie ograniczała się tylko do zapewniania „otrawy duchowej”, ale często też miała charakter wyjątkowy. Aktywność Kościoła nie zakończyła się wraz z odzyskaniem niepodległości, był duchem i etosem, na które się opierał i skupiamy walczyło się w procesie budowania wolnej Ojczyzny, ale to już temat na zupełnie inną opowieść. Dr Rafał Łatka jest historykiem i publicystą, pracuje w Instytucie Pamięci Narodowej w Warszawie.

Drogi do niepodległości

OKRES HISTORYCZNY

(1863-1918) Ku Niepodległej

30.10.2018

COFNIJ SIĘ